

VLASTNĚDNÉ
MUZEUM

512 11 VYSOKÉ N/JIZ.

ZPRAVODAJ MěÚ Vysoké nad Jizerou- VĚTRNÍK č. 11/1994, vedoucí redaktorka
Ludmila Hnyková, náklad 400 ks, cena 3,- Kč. Příspěvky zaslejte do každého 3. v měsíci
na MěÚ Vysoké nad Jizerou PSČ 512 11.
Vytiskla tiskárna Glos s. r. o. Semily pod č. 1538 v roce 1994.

VĚTRNÍK

ZPRAVODAJ
MĚSTSKÉHO ÚRADU
VE VYSOKÉM NAD JIZEROU

LISTOPAD

B Bosmans:

*Lidé bydlí v jednom domě,
v jednom bloku,
v jedné ulici, velmi blízko sebe.
Mohli by být dobrými sousedy
a přáteli.*

*Ale jak se často stává,
vládne zde spíše napětí a nepřátelství,
které se časem ještě zhoršuje.*

*Většinou tě rozčilují drobné chyby
tvých sousedů a jim zase
jdou na nervy tvé chyby.*

*Žít tak blízko sebe
se stává velmi
nepříjemným.*

*A přece při dobré vůli
na obou stranách
se změní vztahy natolik k dobrému,
že by nikdo ani nevěřil,
že je to vůbec možné.*

*Jsi tolerantní a velkorysý, a
proto jsi zcela srozuměný s tím,
když ti někdo řekne:*

„Lidé jsou lepší, než se zdá.“

*Proč by to také nemělo platit
o tvém sousedovi?*

*Jestliže jeho auto je větší než tvé,
to přece není důvod k vypovězení
války.*

Zprávy z městského úřadu

Přípravné práce pro stavbu vodo-
jemu v Rejdicích byly zahájeny.

Provádí firma EKOSTAV, p. Šír,
Poniklá.

Sběr - V nejbližších dnech budou ve
městě připraveny vleký na sběr sta-
rého železa. Datum bude včas ozná-
meno.

30. listopadu bude proveden sběr
starého papíru opět v bývalé hasičské
zbrojnici od 13 - 15 hodin.

V minulých číslech našeho časopisu
jsme vás informovali o sběru a odvozu
odpadků. Pro neustálé dotazy zprávy
o ukládání odpadků znovu uveřejňu-
jeme.

Popelnice jsou vyváženy pravidelně
každou středu. Známky (25,- Kč) jsou
k dostání v TANO u p. Vodsedálkové
a ve veřejném sociálním zařízení u p.
Evy Malíkové. Nejste-li s odvozem
spokojeni, nebo vaše odpadky nebyly
včas odvezeny, obraťte se na firmu RO-
TES v Rokytnici nad Jiz., tel 92681 - 2.

Máte-li větší množství odpadků a ne-
můžete to dopravit do kontejneru za
hřbitovem, zavolejte městské služby a
za poplatek vám odpad odvezou. Tel.
94 201. Kontejner je pravidelně otev-
řený každou sobotu od 9-10 hod.

Poplatek je:

za 1 kbelík	2 Kč
za 1 kolečko	5 Kč
za 1 popelnici	20 Kč

Pro biologický (rostlinný) odpad ze
zahrad byl určen prostor v rozích hřbi-
tova, kam se ukládá i odpad ze hřbi-
tova.

Jistě jste si, vážení čtenáři, povšimli,
že u urnového háje už není přistaven
vlek na odkládání rostlinných zbytků.
Mnozí se zlobí, napadají neoprávněně
zaměstnance MÚ a na protest házejí
odpadky za plot do parku.

Mnozí si však jistě položili otázku proč? Proč byl vlek odvezen? Zapříčinili to nezodpovědní a neukáznění občané, kteří na vlek vozili větve stromů, domovní odpad, dokonce i vyřazené díly z aut, zbytky stavebního materiálu a všechno, čeho se chtěli zbavit a nechtěli zaplatit za kontejner. Vlek byl za 3 dny plný.

Dokud se nenaučíme chovat jako řádní občané, kterým záleží na vzhledu a pověsti města, dotud s vlekem počítat nemůžeme.

A tak díky nezodpovědným občanům vzniká nová černá skládka za plotem urnového háje v parku. Měli bychom si vzít příklad ze západních států, kde se odpad už v domácnostech pečlivě třídí, odevzdává jen na určená místa, aby se mohl znovu zpracovávat a nevznikaly zbytečně ekonomické ztráty. Řekněme si upřímně: je to tak daleko a tak těžké odnést zvadlé květiny, opadané větve a prázdné kahánky přes louku v parku na odpad v rohu hřbitova ???

Nesvádějme to na staré babičky. Tu „skládku“ plní bohužel i mnoho mladých! Možná, že je i vy dobře znáte!!!

Kam s ním? -

Tato otázka klasika české literatury byla vznesena v diskusi na 8. zasedání městského zastupitelstva ve Vysokém nad Jizerou dne 17. 10. 1994 a svým významem byla velice blízká známé fejetonové otázce pana Jana Nerudy.

Diskuse občanů na výše citovaném zasedání se stočila k problematice, jak

likvidovat domovní odpad. Kam s ním?

Osobně jsem očekával vyčerpávající odpověď členů komise živ.prostředí. Jelikož se tak nestalo, připomenul jsem občanům jejich možnosti, vycházejí přitom ze znění obecně závazné vyhlášky města Vysokého nad Jizerou č.2 O nakládání s domovním odpadem, která byla přijata členy městského zastupitelstva dne 29. 11.1993 a jejíž plnění nebylo bohužel předmětem žádné kontroly. Dle mého názoru má občan Vysokého nad Jizerou, ne sice optimální, ale dostatečné možnosti, jak se jako člověk myslící zbavit domovního odpadu. (popelnice, firemní pytle ROTES, kontejnery na sklo, sběr papíru 4-5x ročně, sběr starých hadrů 2x ročně, možnost uložení starého železa, likvidace spalného ekolog. nezávadného materiálu 1x ročně, uložení zeminy a tříděné stavební sutě na skládce ve Skenaficích, velkoobjemové kontejnery otevřeny 1-2 x týdně nebo na požádání na tel. 94 201, možnost uložení biolog.nezávadného materiálu vhodného ke kompostování v prostoru u hřbitova, ...). Za některé poskytnuté služby se platí, některé jsou poskytovány zdarma a zde je onen zakopaný pes.

Jelikož někteří lidé z důvodu spornosti do vlastní kapsy našli další možnosti likvidace odpadků, dovolte mi, abych jejich „nápad“ zveřejnil.

1/Velice oblíbený způsob likvidace odpadků je přes odpadkové koše ve správě města. Koše v městském parku jsou každé pondělí narvány umně za-

balenými balíčky se šlupkami od brambor, plechovek od konzerv, tvrdým peřivem, lahvičkami od kompotů apod. Velice vhodně umístěný odpadkový koš je též na náměstí pod altánkem a u NS Jednoty, tam se nechá totiž přijet i motorovým vozidlem.

2/ Velice vítaným zjištěním pro některé občany je skutečnost, že soused či naivní luflák ponechal před domem nezajištěnou popelnici, která byla ve středu vyprázdněna. Než se majitel popelnice vzpomene, nezbyvá mu nic jiného, než nalepit novou známku pro své „dobré spoluobčany“ a koupit zámek, kam se nenechá nacpat zápalka, aby mohl klidně spát.

3/ Mladší generaci možno doporučit stržení nálepky na popelnici a pokud možno svižný úprk.

4/ Rada občanů bez rozdílu věku využívá tzv. „kárkovou metodu“. Malý bordýlek do modré kárčky a šup s tím do lesa. Zpátky trochu chvojí a mám ušetřeno. Velice oblíbeným směrem pro tuto metodu je Dykova skála, Tříčská vrcha a lesík nad továrnou-bývalá Seba 13.

5/ V případě, že se někde objeví vlek MěÚ, je toho třeba řádně využít a rychle si pomoci. Např. vlek u kostela sv.Kateřiny na stavební suť + akumulator z automobilu, vlek na rostlinný odpad u urnového háje + plechovky od barvy, starý elektro.materiál, stavební suť, plechovka kyseliny atd.

6/ Odvážnější volí razantní metodu. Vezmou nákladák a přímo ze silnice do pangejtu. Zde je třeba dát pozor, abych nenechal v odpadcích blahopřání od

Máni k narozeninám. Zde je možno doporučit prostor u koupaliště a prostor skládky ve Skenaficích.

Jistě jsem neupozornil na všechny „metody“ a jejich případné další varianty, jistě se někdo nad těmito řádky pousměje a mávne rukou, že se ho to netýká. Nechápe, jak sám sobě lže.

Ing.Pavel Štěpánek, tajemník MěÚ

Okénko městské policie

Stále ještě ne všichni občané Vysokého a okolních obcí si na všech příjezdových komunikacích všimli, že jsou již instalovány značky „zóna zákazů stání“. Někteří si již všimli, ale stále ještě tuto značku nedodržují. Tato dopravní značka zakazuje stát řidiči jinde než na soukromém pozemku nebo na vyhrazeném parkovišti. Na ostatních komunikacích je stání povoleno pouze na dobu nezbytně nutnou pro naložení a složení nákladu a nastoupení osob, ale toto neplatí, jestliže řidič zastaví před obchodem a jde si nakoupit. V měsíci říjnu bylo za tento přešvih postíženo 25 řidičů. V době konání div.přehlídky byl přistižen mladík z Vysokého nad Jizerou, jak se v podnapilém stavu snažil násilím dostat do dvou osobních automobilů zaparkovaných u čp. 97. Byl předán k dalšímu řešení Policii ČR v Rokytnici nad Jizerou stejně jako jeden z účastníků

přehlídky, který si spletl altánek na náměstí s noclehárnou, navíc bez jakýchkoli dokladů.

V mateřské školce byla jedné z učitelce odcizena peněžní hotovost z peněženky. Pachatel této krádeže zatím zjištěn nebyl.

Na žádost majitele čp. 140 byl otevřen byt po nájemnících, kteří neplatili nájem, odstěhovali se a byt zanechali uzavřený.

M. Dlouhý, K. Peterka

Bilance nebo ohlédnutí za prvními 5 lety od listopadu 1989

Pět let od listopadu 1989 je příležitostí k malému ohlédnutí. Zveme vás na podzimní procházku po Vysokém. Podívejme se kolem sebe a ověřme si, jak si všímáme prostředí, ve kterém žijeme. Připomeňme si, co nového a pěkného se za toto období objevilo, ale upozorníme i na věci, které se nám nelíbí.

Přejete si nakupovat? Prosim. Pro uspokojení základních potřeb našeho žaludku se nám nabízí dvě možnosti. Jediný samoobslužný obchod s potravinami v nákupním středisku bohužel nedošel velkých zlepšení. Některé prodavačky dokonce dosud nepochopily, co je to služba zákazníkům. Ze světlých výjimek jmenujme šikovnou Stánu Nefukovou. Rozmanitost sortimentu někdy chybí i v druhém, men-

ším obchodě. Zato v některém druhu si vyberete bez problémů. Třeba milovníci piva takový výběr značek hned tak někde neuvidí. Tento sice pultový prodej má ale v současné době obrovskou přednost. Oba mladí prodavači jsou příjemní, pohotoví, ochotní, nechýbí jim humor a dobrá nálada, kterou přenášejí i na zákazníka. Kdože jsou ty jedničky? Míša Zemanová a Přemek Špráchal. Pro mlsné jazyky je k dispozici cukrárna u Bachtíků a bistro u Fejklů. V létě si přijdou na své už konečně i příznivci zmrzliny. Zelenina paní Blanky Kašťákové ani nepotřebuje reklamu. Co chybí? Asi polotovary, bufet a pořádná masna. Dodejme, že pekárna už zase peče.

Naši občané i návštěvníci si mohou vybrat z nabídky nových obchůdků. Potřebujete květiny? Katka Mejnarová a Ivana Fišerová vás čekají. Obchod paní Fišerové navíc oplývá množstvím dárkového, skleněného, proutěného, keramického a koženého zboží. Třetí možnost máte u Ševčíků - velký výběr umělých květin a drobností láká i k pokoukání. Vedle se můžete zastavit v dalším pěkném krámkudrogerii Hanky Kučerové. Bezvadný je i obchod textilním zbožím a čistírnou, kde za pultem stojí Lucka Lánská. U Pachelíků v hodinářství a zlatnictví s dárkovým zbožím si můžete dát i věci opravit a zasklít. Hned vedle máte galanterii paní Stánu Vodseďálkové. Opravnu obuvi pana Libora Duňky využívá široké okolí. Na náměstí máme ještě Alf a vylepšenou lékárnu. Nemůžeme zapomenout na lyžařské

potřeby a opravy pana Libora Nedomlela a Šneko Štěpánkových s mnoha nabídkami. A novou benzinovou pumpu manželů Peškových na kraji města, která bude po úpravách okolí jistě důstojným vstupem do naší obce po pravé straně. Protože ta levá statkářská je dost ostudná.

Není toho málo na tak malé městečko. Všimli jste si, kolik jsme jmenovali mladých lidí? Chtělo by to asi: větší výběr bot, oděvů, papírnického a hračkářského zboží. Průmyslové zboží v nákupním středisku v podstatě stagnuje.

Vraťme se na náměstí. Některé domy vypadají pěkně, jsou v novém kabátě, některé, hlavně boční stěny, jsou stále oprýskané. Nový dům se spojitelnou s moderními parametry, fasáda školy, květinová úprava, nové WC, telefonní budky - to ano. Čistota, upravenost, to pokulhává. Restauracími zařízeními kromě Větrova a Strojmetalů se také zrovna chlubit nemůžeme. Dvůr školy také nemůže v dětech zrovna vzbudit estetické citění. Depozitář muzea bude patřit mezi pěkné. Příkladně vyřešila firma P+P prostor kdysi (ještě nedávno) nevzhledného dvora „u Šrötrů“. Moderní velké a světlé kanceláře, prostory pro zaměstnance, garáže, příchod do firmy, upravený prostor celého dvora. Zase jedno pěkné zákoutí ve Vysokém. A což až přibudou květinové keře, škoda, že štít sousedního domu toto pěkné prostranství hyzdí.

Pojďme dál. Všechno záleží na lidech, i naše současné prostředí, domky, bytovky, okolí. Některé upravené, čisté. A jiné? Nejcennější, co Vysoké má, je prostředí, krásné okolí, příroda. Zavítejte do parku, k vleků, do lesa a dívejte se. Všude narazíte na odpady. Ptáme se - co komise pro životní prostředí? Pan Milan Lukeš nemůže sám na všechno stačit. Možná feknete malíčkost. Naši předkové dobře věděli, jak postavit chalupu nebo hrad, aby nádherně zapadal do krajiny. Ale my? Viděli jste už ty hrozné buňky, které nový majitel pozemku umístil na louku u chaty paní Pláteníkové? Máme si myslet - hlavně, že jsou za to peníze? A co se nám ještě nelíbí? Že se krade - sousedi sousedům. A proč tady, kde se všichni znají, není často odhalen viník? Chraňme si i klid, všude ho nemají.

A co kultura? Máme muzeum a knihovnu, dá se říci na úrovni, slavný divadelní soubor a přehlídkový divadelní týden. Ale co dál?

Zájemci o pohyb mohou využívat i přístavbu sokolovny s posilovnou.

Vidíte, změnilo se opravdu hodně k dobrému. Ale podívejte se na dvorky některých domů, na př. č. 67, nebo „závěť“ dnes už zrušeného hostince Na růžku, nebo okolí některých i pěkných domů?

A což „ukázková stodola“ s břízou ve střeše pod domem čp. 10?

Nově zvolená komise životního prostředí bude muset řádně zabrat.

Kolektiv redakce

ŠKOLNÍ OKÉNKO

Staroveská škola - 1 část - Učitelé

Povídání o staroveské škole zahájíme citátem ze školní kroniky:

Vznik vyučování

Jediná památka o vzniku řádného vyučování ve Staré Vsi, zůstavená učitelem Jos. Neřukou, zní následovně:

„Již drahý čas se v obci Staroveské tak nepořádné vyučování dětí v literním umění drželo, že buď některý soused, k tomu trochu schopný, aneb od jinud k tomu od sousedů pozvaný pár, neb několik neděl v zimě to vyučování držival, a pak v létě, chtěl-li některý otec své děti do školy posílat, tak je buď do Vysokého, aneb jest-li se v Roztokách vyučování dětí drželo, do Roztok posílával. - První, který zimního času k vyučování dětí do Staré Vsi od sousedů povolován byl, byl Kaneček ze Semil, druhý František Strnad z Roztok, třetí Josef Valášek z Vysokého, čtvrtý František Jiroš z Kobylky od Turnova, který se toho času v městě Vysokém zdržoval.

Takové vyučování trvalo až do roku 1812.“

Učitelé

„V roce 1812 povoleno bylo od pana Josefa Nigrina, školního dozorce okresu semilského, aby obec Staroveská pro své děti učitele držela, jemu dobré vyživení dala a o patřičné místo k školnímu vyučování pro zimu, též i

pro léto se starala. S povolením téhož pána povolán byl od sousedů Jiří Haba z Olešnice, jenž místo učitelské od r. 1812 do 12. srpna 1815 zastával.“

V roce 1833 nastoupil do staroveské školy František Mařatka, vysocký rodák, známý autor plastických map na Vysocku, jak to mj. připomíná tabulka na jedné z budov staroveské školy. V 19. století působil na staroveské škole učitel, jehož jméno je známo široké veřejnosti: spisovatel Josef Šír. V době 1. světové války byl učitelem a správcem školy ve Staré Vsi Josef Dlabola. Působil zde celkem 17 let a 10 měsíců. Není bez zajímavosti uvést, co všechno patřilo za války do okruhu jeho povinností mimo vyučování: rozdělování potravinových lístků, vedení evidence přidělování mouky, evidence sbírek na válečný kříž, agitace občanů pro válečné půjčky, provádění soupisu obecních ploch, sběr zlata, vedení válečné kroniky, účast na rekvizicích, sbírky ve prospěch válečných sirotků a na postavení hrobů padlým obětem atd. V této souvislosti připomeňme, že za 1. světové války 4 zahynuli. 1. října 1923 se stal správcem staroveské školy Josef Knob, pozdější učitel a ředitel školy ve Vysokém nad Jizerou. Ve školním roce 1924-1925 ho vystřídal Vojtěch Lavický. Na počátku 30. let zde působila Anna Vránová, od školního roku 1933-1934 do začátku 2. světové války Jan Mecnar.

Za války a v prvních poválečných letech se setkáváme se jmény, jejichž nositelé se později zapsali do historie školy vysocké:

Ludmila Hladíková-Hnyková, Petr Hnyk, František Tetauer, Jaroslav Hejral. Na začátku války a těsně po válce působil ve Staré Vsi Karel Hušek. Posledním učitelem a ředitelem staroveské školy byl Karel Farský. Nastoupil sem ve školním roce 1952-1953. S posledními dětmi staroveské školy se rozloučil v červnu 1959. Pro úplnost uvedme i jména industriálních učitelů a učitelů náboženství. Ženským ručním pracím se začalo ve Staré Vsi vyučovat už v roce 1833. Jejich první učitelkou byla vysocká občanka Marie Nigrinová. Z období 1. republiky je uváděna pí. Menclová, z období 2. světové války H. Bahniková a M. Svárovská. Učitelé náboženství byli v 1. republice Jan Fornůsek (katolické), Jiří Kůrka a M. Šimůnková - Hásková (československé). Po 2. svět. válce československému náboženství vyučovala po pí. Šimůnkové slečna M. Tichánková z Vysokého. Dodejme, že od šk. roku 1952-1953 se děti na náboženství musely přihlásit. Bylo-li jich málo, náboženství se nevyučovalo.

Doc. PhDr. R. Váňová-Tichánková CSc

Základní škola a Krakonošův divadelní podzim

Byli jsme v divadle všichni, ano všichni. Ti nejmenší prvňáčci a druháci sledovali Čapkovu pohádku O pejskovi a kočičce, asi se jim líbila, barvitě o ní besedovali se svými třídními. Naši starší z 3., 4. a 5. třídy viděli též Čapkovu Tlustého pradědečka, o něm

zvláště nadšeně nehovořili. Nejstarší z 6.- 8. třídy se zájmem zhlédli známé Hrátky s čertem od J. Drdy. Kozlovičti ochotníci to ve škole vyhráli, líbili se nejvíce. Snad zapůsobila pohádková atmosféra a kostýmy, snad zkušenost a um herců, značné schopnosti režiséra.

My, kantoři, jsme rádi, že se všichni chovali slušně, že se může o našich žáčích říci - mohou chodit do společnosti, jsou ve škole seznamování s pravidly slušného chování.

Mnozí dovedou dobře formulovat své myšlenky, na otázku, má-li význam divadelní představení, - sedmáci odpovídali:

.... je to již tradice, Vysočtí se mohou pobavit .. (B. Kučerová)

.... lidé se nemusí alespoň na chvíli věnovat svým starostem a mohou se klidně zasmát, a tak to má být ... (M. Nesvadbová)

... scházejí se již po několik let, těší se na sebe.. (Z. Nosková)

...přijede sem mnoho souborů, umějí dobře hrát, předávají si vzájemně zkušenosti ... (Š. Bartoň)

... je to osobní setkání herce s divákem ... (J. Svatá)

L. Halířová

Zemědělská škola a její současnost.

Transformace a její restrukturalizace hospodářské sféry v naší společnosti, kterých jsme svědky v posledním období, si bezprostředně vyžadují i adekvátní změny v oblasti vzdělávání a přípravy mládeže - kvalifikovaných

pracovních sil. Z tohoto pohledu i naše zemědělská škola ve Vysokém nad Jizerou přistoupila k řešení nového systému vzdělávání a přípravy mládeže. Naším cílem bylo koncepčně řešit strukturu studia a učeb. oborů v návaznosti na tradici školy a na druhé straně respektovat skutečnosti plynoucí z transformace a trhu práce v našem regionu Krkonoš a Jizerských hor. Postupně byly proto zavedeny nové učební obory, jako např. opravář zemědělských strojů, mechanik strojů a zařízení, automechanik, ale i farmář a zemědělec. pro děvčata byla otevřena rodinná škola se zaměřením na ekonomiku, obchod a podnikání. Zásadní změnou v systému nabídky učebních a studijních oborů bylo vytvoření otevřených typů studia, v kterých mají žáci možnost stupňovitou přípravou získat úplné středoškolské vzdělání. Konceptci vlastní práci školy jsme směřovali na zkvalitnění přípravy absolventů s cílem posílit především odbornou přípravu, založenou na široké uplatnitelnosti absolventů na trhu práce. Zvýraznili jsme i jazykovou přípravu žáků, jazyka německého a anglického. K zlepšení došlo i v materiální oblasti výchovy a vzdělávání. Byly nově rekonstruovány odborné učebny praktického svařování plamenem a elektrickým obloukem, dále dílenské prostory sloužící k montážím a opravám, odborné kabinety, učebny šití a vaření. Výrazným přínosem bylo vybudování moderní učebny výpočetní techniky, kde se žáci a žákyně seznamují nejenom se základy obsluhy po-

čítačů, ale i s konkrétními programy, které jsou na úseku ekonomiky, obchodu a podnikání. Pro možnost provádění odborné praxe studentek RŠ byla zřízena školní prodejna.

Od 1. září 1994 byla naše škola zařazena do sítě integrovaných středních škol, což vytváří další možnosti ke zkvalitnění práce školy a nabídky vzdělávání veřejnosti. Cílem je vytvoření takové vzdělávací instituce ve Vysokém nad Jiz., která by svým obsahovým, organizačním a ekonomickým uspořádáním významně napomáhala ovlivňovat hospodářský a sociální rozvoj regionu.

Ing. Josef Grafek, ředitel

Z KULTURY

Jak proběhl divadelní podzim 1994

Především rychle! Celý rok se těšíme na ten intenzivní společenský ruch ve Vysokém n. J., na hosty, ze kterých se za ta dlouhá léta stali přátelé, na zážitky z vítání, na divadelní představení a na sejkory při závěrečném bále. Během tohoto rychle utíkajícího týdne dochází k mírnému (někde i většímu) zanedbávání vysokých domácností, protože nemůžeme přece chybět tam, kde se něco děje. Maminky musí včas obléci svoje ratolesti do roztomilých krojů a dovést je do hejna Vrabčáků, aby se k potěšení vítaných souborů i četných diváků mohly předvést. Každý den je vítání (někdy dvě) trochu jiné. Někdy je to jen pár lidí, někdy mocný soubor, někteří jsou v „civilu“,

někteří v krásných krojích /hlavně hosté z Moravy/, často se uvedou i pěkným zpěvem nebo veršovaným poemem našemu městu a jeho obyvatelům. Na mnohých je vidět, že jsou tady jako doma, průběh vítání znají a obvykle nechtějí přijet s prázdnou, takže pohostí přítomné děti ovocem a koláči a přihlížející dospělí kromě toho ještě i pivem nebo burákem. Často přivezou i brambory a jiné dary země, zkrátka podle toho, odkud jsou, a předají to jako dárek Krkonošovi. S díky je vše přijato. Brambory se hodí na sejkory a ostatní se zpracuje v přehlídkové kuchyni. Při vítání je vždy veselo a letos, kdy opět vyhrávala kapela, se zase denně před Krkonošem i tančilo. Soubor, který toto vítání prožívá poprvé, je vždy mile překvapen jednak spoustou lidí, kteří se k jejich uvítání sešli a pak celým průběhem včetně tance nakonec. Obvykle si mezi sebou pevně umíří, že musí hrát divadlo dál a dobře, aby se do Vysokého n. J. na divadelní podzim zase dostali, a svoje nadšení netají. Všechny soubory jsou vítány stejně srdečně zásluhou celé řady občanů z Vysokého n. J., kteří se těchto obřadů účastní s téměř železnou pravidelností a za to jim patří vřelý dík. Vždyť i tato srdečná vítání patří ke skutečným, které pomáhají jednotlivé soubory utvrzovat v jejich práci a rozvíjet ji i za cenu osobních obětí, a to je v současné době moc potřebné. Útlum ochotnické činnosti v mnoha krajích naší republiky je patrný hlavně z toho, že bylo nesmírně obtížné vůbec vybrat pro letošní přehlídku vhodná předsta-

vení z těch, která byla k dispozici. Co vše brání kvalitním souborům v činnosti, je všeobecně známo, a to je také hlavní příčina, proč byly pozvány i soubory, které by při větším výběru neměly šanci se na vysoké jeviště vůbec dostat. Nechci rozebírat jednotlivá představení, velmi podrobně, odborně a zasvěceně o nich psal divadelní Větrník během přehlídky, a kdo má hlubší zájem, jistě to už přečetl. S názory poroty lze jen souhlasit a ta letošní, vzhledem k známým problémům v ochotnických souborech, byla velmi shovívavá. Soubory, které si nechaly poradit, získaly pro svou práci velmi cenné rady a poučení.

Velmi potěšitelná byla i letos vysoká návštěvnost a tu nám každý jen závidí. Díky, milí spoluobčané, za to, že máte o divadlo takový zájem a v tak hojném počtu Krkonoš navštěvujete. Stejně jako loni se při každém představení vylosovali účastníci a byly jim předány drobné dárky, ze kterých jistě měli radost. Stejně jako každým rokem malý krámeček v chodbě divadelní budovy nabízel vkusné suvenýry a tiskoviny a stejně jako vždycky byl v provozu krámeček s pamlsky, ze kterého měly radost především děti. Děti - naše budoucnost - nejen že nadšeně samy účinkovaly při vítáních, ale letos zvlášť na ně bylo pamatováno v programu přehlídky a pohádka O pejskovi a kočičce bezkonkurenčně vyhrála u všech zúčastněných a byla nominována na přehlídku do Hronova. U příležitosti XXV. let trvání přehlídky byla předána řada ocenění a vyznamenání těm pra-

covníkům, kteří se o přehlídku zasloužili, a těm, kteří nepřetržitě rok co rok po celých 25 let vždy ten týden v Krakonoši pracují. Bylo vzpomenu to všech, kteří pomáhali, i těch, kteří mezi námi již nejsou. Žel, jak život běží, je jich už smutná řada. Doprovodné akce, jako krásný koncert v kostele, výstava k XXV. výročí přehlídek i výstava loutek v muzeu, setkání zakladatelů i žertovný závod se zelnými hlávkami na trakařích velmi přispěly ke zpestření letošního divadelního podzimu. Krásně instalované výlohy v místním nákupním středisku rovněž přiblížily divákům jednotlivá představení. Díky za ně. Uplynul týden a na závěrečném bále porota udělala ceny. Odněsli si cenu i Robert Nesvadba za roli ve hře „Nepijte vodu“ a hra jako taková získala III. místo při diváckém hodnocení. V zákulisí již voněly sejkorky a tým žen, zvaný „Sejkorky“, se pilně otáčel kolem dvou sporáků. Však také jakmile dozněly závěrečné takty státní hymny, vytvořila se fronta, která měnic jen svou délkou, trvala až do 2 hodin v noci. Upeklo se kolem 1.600 sejkor a když po půlnoci „Sejkorky“ přišla vystřídat tzv. mužská četa, docházely už pomalu suroviny. Na bále bylo plno a bylo veselo. Když druhý den „uklízecí parta“ dala do pořádku celý Krakonoš, ozval se hlas: „Tak a přehlídka může začít znova“. Nám nezbyvá, než se nad programy, krásnými vstupenkami a řadou výtisků divadelního „Větrníku“, za které patří díky městu, těšit na příští rok.

Adéla Hanušová

Do 24. listopadu 1994 můžete ve Vlastivědném muzeu shlédnout výstavu loutek u příležitosti 70 let loutkové scény DS Krakonoš a v podkroví muzea výstavu k XXV letům divadelních přehlídek ve Vysokém nad Jizerou.

Zároveň upozorňujeme návštěvníky na uzavření muzea v pátek 18.11.1994.

Iveta Hásková, ředitelka muzea

Z historie dávné i nedávné

600 let od zloupení osady vysoké.

Vysoký kaplan P. Josef Voborník napsal ve svých dnes asi ztracených Pamětech Vysokého: „R. 1394 zloupil násilně osadu Vysokou Půta z Turgova a Haník vedl o to při.“ O tomto zloupení se zmiňuje i J. V. Šimák ve XII. díle velkolepé monografie Čechy, jejíž vydávání řídil Alois Jirásek, ale neuvádí při Haníka z Valdštejna. Voborník dále o Heníkovi píše: „Ještě r. 1407 připomíná se jako pán Nístějky, avšak buď nevládl již zbožím celým anebo měl je zastaveno pánům z Vartemberka. Zemřel asi r. 1410 na Moravě.“ O Vysokém L.P. 1394 máme jen málo zpráv. Víme, že Martin z Bělé byl v čase před zloupením r. 1392 Václavem z Vartemberka na Nístějce presentován za plebána ve Vysokém a v době po zloupení r. 1397 byl Martin farář z Vysokého svědkem

porovnání farářů bozkovského a olešnického o les Vlkovije. Z toho a ze zachování gotické dřevěné sochy Madony z 1. pol. 14. století se dá usuzovat, že asi Půta z Turgova neublížil knězi a kostelu. Jaké škody udělal, zda někoho zabil a proč k události došlo, není zatím zřejmé pro nedostatek pramenů. Událost snad mohl zažít jako šestiletý Havlas Pavlata. Zda tehdy ještě pracovala vysoká sklářská huť Nyclase Quessera a byla-li zloupením zasažena, by mohl dokázat snad jen dosud neprovedený odborný archeologický průzkum. Odkud Půta ml. z Turgova na Vysoké vůbec vytáhl, není jasné, neboť v době zloupení schází jistota, zda vůbec nějaké statky vlastnil, ač dříve spolu s bratrem Jenem z Turgova zdědili po otci Půtovi st. z Turgova například Hostinné s okolím a každý z nich měl dříve i dosti jiných majetků.

Michal Jakl

LISTOPAD.

Všech svatých, Dušiček, návštěv hřbitovů a hrobů těch, kdož přešli nás v náplň věčnosti. Smutná pohřební nálada a příroda také letos umírá a připravuje se k zimnímu spánku, aby se na jaře probudila k novému životu, jako vše, třeba s obměnou, protože život je věčný.

Dříve nebyvalo ten čas už přirozených květín, a proto se zdobily hroby jen kytkami papírovými, zrovna jako dříve nebyvalo tolik náhrobků kamenných, ale každý hrob byl ozdoben křížem dřevěným. Zemřeli-li kdo, dá-

vala se rakev teprve dělat, ty v zásobě nebyly, a to přišel truhlář podle zemřelého vzít míru. Svobodní měli rakeve bílé, ale ostatní už mívali rakeve barev rozličných, vdané ženské i modrou. Mimo zvonění za zemřelého, které většinou celá ves slyšela, poslal se ještě někdo za malou odměnu, nějaký místní žebrák, od domu k domu, aby to úmrť oznámil. Při pohřebním průvodu byli jen zpěváci, ne hudba a zemřelý se nesl, jen ze vzdálenějších vesnic se vezl párem koní v obyčejném truhlíku, ozdobeném smrkovým roštím a v zimě na takových saních. Takoví nosiči, pokud to poměry dovozovaly, dostávali každý svíce, již nesli ve volné ruce, a byl-li to pohřeb svobodného, tedy mládenci, byl-li zemědělský majetný, měli přes pravé ramě, přes prsa a záda bílý byndalír. Umřela-li to hlava rodiny nebo zkrátka otec, tedy nejstarší syn nebo ten, jenž hospodařil nebo po něm hospodařiti měl, u hrobu po kněžských obřadech obrátil se k přítomným se slovy: „Proboha vás prosím, sou sedé, abyste nebožtíku otci odpustili, jestli vám někdy něčím ublížil“, načež tito odpovíděli: „Pán Bůh odpust jemu i nám!“ Tuto zvyklost později kněží zapověděli. Po skončení obřadu oslavili funusníci zemřelého v hospodě.

K tomuto dušičkovému času se hodí vzpomínka na příběh bezmála před sto lety, kdy rakouská žandarmerie dusila každé národní vydechnutí a přiváděla lidi do pout a trestů. Tehdy v jedné vsi, ne moc daleko od Vysokého, pásli dva národovci po jednom, jak oni říkali,

špiclovi, jenž pásl po nich a nosil také zelený kabát a piklhaubnu a byl také Čech jako oni, dokonce jednoho z nich bratranec. On po nich pásl pro Havlíčkovy noviny a podobné a oni po jeho životě, aby od něho měli pokoj. Až se jim jedné noci podařilo ho v lese zastřelit. Nezastřelil ho sice bratranec, ale puška bratrancova byla, složili ho tu noc do kanálu mezi polem a lesem, nahmuli na něj spadlého listí a teprve následující noc ho zakopali u jedné hromady kamení v poli u lesa. Pátráno po něm bylo, i mezi lidmi se o tom trochu mluvilo, ale neprozradilo se nic a dnes je jeho hrob uprostřed lesa.

Martin přijíždí na bílém koni, ale někdy také ne. Pouť ve Zlaté Olešnici. Kdo nechce, aby upadl, pojistí se snědením podkovy, nebo-li martinského rohlíku, také husa prý o Martině nejpěkněji zpívá, totiž na pekáči, měl-li kdo jakou, a to bylo hlavně k vůli peři. Měli-li kde dcerku, to se ještě obyčejně koupily husy, když kroupy stloukaly, aby sebraly to vytlučené zrní, ale ony, mrchy nejraději celé klasy a vytlučeného v hlině si nevšímly.

Alžběty - to býval svátek rakouské císařovny, princezny bavorské, choti Františka Josefa. To museli učitelové se žáky do kostela.

Kateřiny- vysocká pouť, o níž se pořádají figurky do betlémů.

V listopadu jsou nešťastná čísla 1, 15, 23, 30.

Strnad jako přítel pravý, vždycky u nás vytrvá a vrabec taky.

Z kroniky Rok na vsi Jaroslava Večerníka, kronikáře a písmáka ze Staré Vsi, připravila J. Dóubalíková.

Dušičkové rozjímání

Vždycky, když se přiblížily svátky „Všech svatých a Dušiček“, pekly se u nás na Vysocku „dušičky“, t.j. pečivo ve tvaru spirálovitého esíčka z mastnějšího těsta. Ještě tak před sedmdesátí léty byla dětská představa duše nebo dušičky spojena s tvarem tohoto pečiva. Když se třeba rozbil hrneček nebo jiné nádobí, byla to sice značná škoda, ale přesto se řeklo: „Nesmí to bejt často, ale co, nemá to duši“. Když jsem si představila tu naši pečenou „dušičku“ zakletou v tenkém porcelánu nebo skle, usoudila jsem, že by se tam nevešla, a že proto nemá hrneček duši. Jako dítě jsem dlouho věřila, že takto pomyslná lidská duše vypadá a často v době „dušičkové“ jsem se ptala babičky, jak to, že to „dušičky“ vydrží na dně rybníka nebo tůně, když je vodník drží v hrnčích pod pokličkou. „Ty, babičko,“ říkala jsem, „když nám dušičku nadrobíš do kafe, tak se rozmočí.“ Co babička odpověděla, to už se nepamatuji.

Byla to však představa rozbitého hrnečku bez „duše“ a vodníková hrnečku s „dušičkou“, která vyplňovala vnitřní prostor, kam se bez potíží vešla, kdežto do hmoty porcelánu nebo jiného rozbitého materiálu by se nevešla, takže to pro dítě bylo celkem jasné a vysvětlitelné.

Vzpomínám si také, že tyto pečené „dušičky“ chutnaly tak znamenitě jen v čase „dušičkovém“, kdy chuť tohoto pečiva byla spojena s pachem rozsvícených svíček, rukou upatlaných od

vosků, voskovými růžemi na hřbitově a mnoha světylky.

Podobně to bylo s každým tvarovaným pečivem, které se peklo jen příležitostně v určitém období, nebo v době některých svátků. „Štědrounici“ jím jen o vánocích a poctivě po staročesku upletenou.

Esíčka pečených „dušiček“ dávno odešla za našimi mrtvými, právě tak jako barevné skleněné koule na hrobech na dlouhých tyčích zapíchnutých do hlíny hrobů, které naše dětské oblíbené pitoreskně deformovaly, což vzbuzovalo hlasitý smích, který nerespektoval ani nepochopil vážnou pietní vzpomínku prvních listopadových dnů za zemřelé generace našich předků.

Jiřina Dóubalíková

17. listopad.

Toto datum si připomínáme, kdy bylo německými nacisty v Ruzyni popraveno prvních sedm českých studentů. Dopis vysockého studenta Karla Róna, popraveného nacisty v Mnichově 31. srpna 1943, který napsal svému strýci Františku Rónovi, je výmluvným svědectvím o rozpoložení a citech mladých lidí, kteří věděli, že jejich mladý život končí a musí se rozloučit s tím, co mají nejraději:

Milý strýčku,

je mně velice líto, že Ti musím tento dopis psát. Dnes mně byla žádost o milost zamítnuta a ještě dnes se mám se svým životem rozloučit. Bůh ví, že jsem ve svém životě neznal nenávisť, že jsem vždy žil pro vše dobré více než pro sebe.

Můj rodný kraj, Vysoké i Roprachtice se mně jevíly vždy zvláště po dobu mého věznění jako mé největší bohatství. Studenti, "Krakonoš" byli kusem mého života, jenž byl mým nejradostnějším.

Složil jsem si zde pár veršů:

*Jsem Kokrháče syn,
Jizera je mou matkou.
Tvrď horský klín,
s kleč písni sladkou.
Země české kus,
kde člověk nezahladil.*

Je mi velmi líto, že Tobě a všem svým drahým nemohu nic zanechat na památku. Bohužel, proběhl jsem tím životem jako vysocký vánek. Snad jsem někdy zčeřil trochu hladinu, ale stopy nezůstaly. Je tak však dobře. Můj život byl jako tolika jiných a moje smrt není též jiná. Rozhodně se nesmí brát jako hrdinství. Hrdinství není nikdy nutností, není něco, co nelze odvrátit. Pozdravuj, milý strýčku, všechny příbuzné a zvláště pak náš předrahý rodný kraj, domov náš.

Tvůj Karel.

Originál uložen v archivu Vlast. muzea ve Vysokém.

Vybrala J. Dóubalíková

Okénko pro podnikatele

Když se ruka k ruce vine, pak se dílo podaří.

Ano, podařilo se : máme opět krámk se zeleninou, menší, ale útulnější a můžeme sloužit spoluobčanům Vysockého. A kdo se o tento zárvak v čase ani ne jednoho měsíce zasloužil? Především p. Bedřich Lukeš- uvolnil dokonce bytový prostor, pan starosta

Jindřich Matura s ochotou jemu vlastní bděl nad postupem prací. Základní projekt prodejny pomohl vypracovat p. Srna, realizovala ho zednická parta p. Zemana, zatím co elektrikářské práce provedl p. Koucký. Šlo opravdu o účinnou spolupráci a vstřícnost. Jsme všem účastníkům zdárného počínu velmi vděčné a co nejsrdečněji děkujeme.

Za celý kolektiv Blanka Kašátková

SPORT

Z vysockého volejbalu.

Po odehrané podzimní části mistrovských soutěží - jsou na tom naše volejbalová družstva ve svých soutěžích vcelku dobře. Ženy, které již řadu let patří ke špičce krajského přeboru a jsou prakticky nejúspěšnějším družstvem v kolektivních sportech ve Vysokém, vstupovaly do podzimních soutěží s určitými potížemi se sestavou. Po úvodních zápasech tomu také jejich postavení v tabulce nasvědčovalo. Postupně se však jejich hra podstatně zlepšila a v posledním utkání porazily vedoucí Jičín, což jičínské hráčky odsunulo na druhé místo za vedoucí Trutnov. Naše ženy mají na svém kontě shodně sedm vítězství a sedm porážek a z osmičlenné skupiny jsou na čtvrtém místě. Dosažené výsledky nejsou náhodné. Již řadu let hrají tyto hráčky na velmi slušné úrovni. Dva-krát týdně trénují pod vedením trenéra Jindřicha Maturov. Mistrovská utkání,

při velkých vzdálenostech jednotlivých soupeřů a způsobu soutěže (dvě utkání po sobě v jednom dni), pokud se hraje venku, zabírají vždy celou sobotu. Vedle absolutní zodpovědnosti při účasti na „mistrácích“ - je podmínkou i zajistit si hlídání pro děti, což musí zajistit babičky nebo sourozenci.

Od letošního podzimu se navíc dvě aktivní hráčky starají (Jiřina s Olinou) o své nástupkyně. Po zanechání činnosti I. Vaváčka se starají o družstvo zá-kyň. A že si vedou dobře, svědčí vedoucí místo ve tříčlenné skupině okresního přeboru.

Třetím vysockým volejbalovým družstvem jsou muži. Již řadu let hrají zhruba na stejné úrovni a během posledních deseti let neskončili v okresním přeboru hůře než-li na třetím místě. V současné době je toto družstvo na čele tabulky sedmičlenné soutěže a mají na svém kontě dvě porážky a deset vítězství. Hlavním problémem tohoto družstva je vedle poněkud vyššího věku většiny hráčů velká vzdálenost hráčů z místa bydliště do Vysokého.

V podobném složení hrajeme již 15-20 let. Někteří hráči změnili bydliště, zaměstnání a dnes družstvo tvoří hráči z Vysokého, Sklenařic, Jablonce nad Jiz., Harrachova a z Prahy. V této situaci je velmi obtížné organizovat tréninkovou činnost. Opět stejně jako u žen platí zásada absolutního přístupu k zápasům a k tréninkům. Pokud se scházíme v optimální sestavě, jsou i výsledky. Pokud se však někdo z hráčů nedokáže a nebo nemůže pro zápas

uvolnit, dochází ke zcela zbytečným výpadkům. Z tohoto důvodu jsme také prohráli dvě utkání v podzimní části.

Z této krátké zprávy je sice zřejmé, že naše umístění jsou celkem lichotivá, ale aby se nám tyto posty podařilo udržet až do konce soutěže, čeká nás hodně práce přes zimu. Podmínky pro to ve Vysokém jsou. Záleží na všech hráčích, kolik času budou ochotni volejbalu věnovat.

Zdeněk Seidl

Společenská kronika

Vzpomínka

Už deset let je tomu, kdy jsme se právě v tomto podzimním čase naposledy rozloučili s Josefem Tomešem ze Sklenařic. Žil mezi námi, byl velmi oblíben, pečlivě se staral o rodinu i hospodářství, zastával řadu funkcí ve spolcích a miloval divadlo. V paměti spoluobčanů zůstává jako nezapomenutelný hajný Štětivce v úspěšné operetě „Na tý louce zelený“ a hlavně jako mnohaletý přehlídkový Krakonoš se statnou postavou a mocným hlasem. Vzpomínají na něho nejen členové DS Krakonoš, ale i řada stálých přehlídkových hostů, a to každým rokem. A nejeden z nich zajde pro vzpomínku a s květinou k místu jeho posledního odpočinku, „Díky za všechno, kamaráde Pepíku, škoda, že Ti bylo souzeno tak brzy odejít, ale my na Tebe nezapomeneme“.

Adéla Hanušová

Narození:

12. 10. 1994 se narodila v Jilemnici manželům Pavlovi a Editě Vondrovým z Vysokého nad Jiz.

dcera Aneta

Přejeme malé Anetce i rodičům hodně zdraví!

Životní jubilea oslavili:

Tríč:

1. 11. Josef Grosman	89 let
9. 11. Jaroslav Chmelík	80 let

Stará Ves:

16. 11. Růžena Ducháčková	82 let
---------------------------	--------

Sklenařice:

17. 11. František Vacek	89 let
28. 11. Běla Jeníková	73 let

Vysoké nad Jizerou:

11. 11. Stanislav Haas	80 let
5. 11. Anna Holá	91 let
27. 11. Marie Svatá	83 let
13. 11. Leopoldína Vítamvášová	95 let
10. 11. Libuše Votočková	82 let
17. 11. Milada Cečlová	75 let
9. 11. Dana Hollová	72 let
10. 11. Anna Nečásková	76 let
8. 11. Anna Kvardová	72 let
23. 11. Milada Vašíčková	75 let

Do dalších let přejeme dobrou pohodu a zdraví!

Úmrtí:

25.10. 1994 zemřela paní Vlasta Nováková ze Staré Vsi ve věku 73 let

19. 10. 1994 zemřela paní Františka Kolovrátníková z Vysokého nad Jiz. ve věku 87 let

29. 10. 1994 zemřela paní Božena Melichová ze Sklenářic v nedožitých 91 let

Měl jsi nás rád, chtěl jsi žít, srdce se náhle zastavilo a tys musel odejít. Domov je prázdný, smutno je v něm, cestička k tvému hrobu zůstala jen.

Dne 7.11.1994 uplyne 10 let, co odešel náš milý manžel, tatínek a dědeček pan **Josef Tomáš**. Kdož jste ho měli rádi, vzpomeňte s námi.

Děkuje manželka a děti s rodinami.

Čest jejich památce !

Protože půjčky České spořitelny Vám pomohou vyřešit
Vaše potřeby mnohem dříve, než byste to dokázali sami.

**S půjčkou České spořitelny
se nakupuje rychleji.
Víte proč?**

Náš úvěr Vám pomůže s většinou Vašich přání a navíc...
znamená možnost získání výhodnějších úrokových sazeb.
Přijďte nás navštívit do České spořitelny, vysvětlíme Vám
ochotně podmínky a nabídneme ten nejvhodnější úvěr.

ČS ČESKÁ SPOŘITELNA a.s. Banka pro život.